

is de materiële belastingschuld.^{1101 1102 1103}

4.6.4 De belastingpraktijk; het verschil tussen de materiële en de formele belastingschuld

In de belastingpraktijk is het niet altijd zo dat de formele belastingschuld overeenkomt met de schuld krachtens de wet. Hofstra merkt in het kader van de heffing van belasting bij wege van aanslag op: "Dit heffingssysteem roept spanningen op tussen hetgeen krachtens de wet verschuldigd is en het bij de aanslag vastgestelde bedrag."¹¹⁰⁴ Langereis merkt in dit verband op: "het behoeft geen uitleg dat de concrete, formele belastingschuld frequent afwijkt, zowel naar boven als naar beneden, van de ideale, materiële belastingschuld."¹¹⁰⁵

Medewerkers van de belastingdienst geven aan dat belastingbetalers soms niet weten dat een aanslag niet klopt. Als oorzaken hiervoor geven zij aan:

- het ontbreken van kennis
- veranderingen in de jurisprudentie
- gebrek aan voorlichting
- de ingewikkelde fiscale wetgeving
- fouten bij de aanslagregeling
- slordigheid

4.6.5 De verantwoordelijkheid van belastingbetalers; oorzaken van fouten

Elke formele belastingschuld die niet overeenstemt met de materiële belastingschuld is in feite onrechtvaardig.^{1106 1107 1108} Daarom moet worden nagegaan hoe formele belastingschulden (aanslagen) die niet aansluiten bij de wet kunnen worden voorkomen. Er kan sprake zijn van een te lage, maar ook van een te hoge belastingaanslag (afdracht). Soms maakt een belastingbetaler bewust fouten. Dan is er sprake van fraude.¹¹⁰⁹ Soms daarentegen is er geen sprake van opzettelijke fouten, maar is er sprake van een onopzettelijke fout van een belastingbetaler. Dergelijke fouten kunnen zowel tot een te lage als een te hoge belastingaanslag (afdracht) leiden.

¹¹⁰¹ H.J. Hofstra [1, blz. 259, 260].

¹¹⁰² L.A. de Bleeck e.a. [10, blz. 30]. De materiële belastingschuld brengt geen directe betalingsverplichting voor belastingplichtigen met zich mee. Zij ontstaat uit de wet en de door deze relevant geachte handelingen van belastingplichtigen.

¹¹⁰³ Ch.J. Langereis [19, blz. 71, 72].

¹¹⁰⁴ H.J. Hofstra [1, blz. 259].

¹¹⁰⁵ Ch.J. Langereis [19, blz. 72].

¹¹⁰⁶ J. Booy [22, blz. 17].

¹¹⁰⁷ W.J. de Langen [18, blz. 39].

¹¹⁰⁸ W.J. van Bijsterveld [68, blz. 3].

¹¹⁰⁹ W.J. van Bijsterveld [68]: "Belastingfraude is het bewust verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens of het onthouden van gegevens, welke nodig zijn voor de vaststelling van de belastingschuld." (blz. 15) De belastingbetaler kan te maken krijgen met de vraag of hij gefraudeerd heeft.